

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

DZP-V-071-7/12

Warszawa, dnia 18 grudnia 2012 r.

BM-1-071-1064/12/3

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 18.12.12.

nr. 5921 podpis. Busewicz

P. Busewicz
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 18.12.12.
nr. 10767 podpis. *Busewicz*

Pan
Bogdan Busewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Smony Penie Montau!

W odpowiedzi na pismo Wicemarszałka Senatu RP Pani Marii Pańczyk – Poździej z dnia 16 listopada 2012 r., BPS/043-20-839-MS/12, do którego załączono oświadczenie złożone przez senatorów: Grzegorza Wojciechowskiego, Krzysztofa Słonia, Andrzeja Pająka, Marka Martynowskiego, Henryka Górskiego, Roberta Mamąta i Wojciecha Skurkiewicza, podczas 20 posiedzenia Senatu w dniu 9 listopada 2012 r., dotyczące odpowiedzialności osób posiadających uprawnienia do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii, wydających opinie w charakterze biegłych sądowych, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Tryb ustanawiania biegłych sądowych określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie biegłych sądowych (Dz. U. Nr 15, poz. 133). Zgodnie z § 1 rozporządzenia, biegłych sądowych ustanawia przy sądzie okręgowym prezes tego sądu. Biegłych ustanawia się na okres 5 lat. Ustanowienie biegłym osoby zatrudnionej wymaga zasięgnięcia opinii zakładu pracy zatrudniającego tę osobę, zaś wykonującej wolny zawód – opinii organizacji zawodowej, do której osoba ta należy (§ 3). Zgodnie z § 12 rozporządzenia, biegłym może być ustanowiona osoba, która:

- korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- ukończyła 25 lat życia,

- posiada teoretyczne i praktyczne wiadomości specjalne w danej gałęzi nauki, techniki, sztuki, rzemiosła, a także innej umiejętności, dla której ma być ustanowiona,
- daje rękojmię należytego wykonywania obowiązków biegłego,
- wyrazi zgodę na ustanowienie jej biegłym.

Biegli sądowi wpisywani są na listę prowadzoną przez prezesa sądu okręgowego i podlegają jego nadzorowi. Prezes m. in. może zwolnić z funkcji biegłego sądowego, jeżeli nienależycie wykonuje on swoje obowiązki (§ 6 rozporządzenia).

Pragnę wskazać, że o ile ustanowienie biegłym sądowym następuje w drodze decyzji administracyjnej, wydanej przez prezesa sądu okręgowego w trybie określonym w Kodeksie postępowania administracyjnego, o tyle powołanie biegłego do wydania opinii w konkretnej sprawie następuje na podstawie postanowienia organu procesowego (sądu, prokuratora). Dopuszczenie dowodu z opinii biegłego warunkowane jest koniecznością zasięgnięcia wiadomości specjalnych, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 278 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego i art. 193 § 1 Kodeksu postępowania karnego). Przepisy regulujące procedurę karną i cywilną nie ograniczają przy tym organu procesowego w wyborze osoby posiadającej wiadomości specjalne jedynie do kręgu biegłych sądowych, a więc osób wpisanych na listę prowadzoną przez prezesa sądu okręgowego. Do wydania opinii w konkretnym postępowaniu może zatem zostać powołana także osoba posiadająca wiadomości specjalne, nie wpisana na listę biegłych sądowych (tzw. biegły *ad hoc*).

Podkreślenia wymaga, że w polskim systemie prawnym nie występuje instytucja dowodu z tzw. prywatnej opinii biegłego, a więc z opinii sporządzonej przez eksperta na zlecenie strony (lub uczestnika postępowania nieprocesowego). W świetle regulacji kodeksowych, opinią biegłego jest wyłącznie opinia sporządzona przez osobę wyznaczoną przez sąd. Prywatne ekspertyzy opracowywane na zlecenie stron, przed lub w toku postępowania, traktowane są jedynie jako wyjaśnienie stanowiące poparcie, z uwzględnieniem wiadomości specjalnych, stanowiska stron.

Jednocześnie pragnę wskazać, że zlecając wydanie opinii z zakresu geodezji i kartografii, organ procesowy winien mieć na uwadze regulacje zawarte w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287, z późn. zm.). Wprowadza ona bowiem wobec osób wykonujących funkcję biegłych sądowych, prowadzących prace geodezyjne i kartograficzne podlegające obowiązkowi zgłoszenia do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego,

wymóg posiadania uprawnień zawodowych, nadanych zgodnie z przepisami ustawy (art. 47).

Odnosząc się do kwestii odpowiedzialności biegłych wydających na zlecenie sądu opinie z zakresu geodezji i kartografii, uprzejmie informuję, że ocena opinii dokonywana jest przez niezawisły sąd zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, a jej podważenie może nastąpić jedynie w sposób przewidziany przepisami normującymi postępowanie przed sądami. Strony i uczestnicy postępowania mają zatem prawo zgłaszać w jego trakcie zastrzeżenia do sporządzonej przez biegłego opinii (także przedstawiając na ich poparcie ekspertyzy prywatne), a w przypadku przyjęcia przez sąd opinii za podstawę rozstrzygnięcia w sprawie – wnieść apelację od wydanego orzeczenia.

Stwierdzenie przez sąd, że opinia sporządzona przez biegłego sądowego (tj. biegłego wpisanego na listę prowadzoną przez prezesa sądu okręgowego) jest nierzetelna, stronicza czy wydana niezgodnie ze sztuką, może stanowić podstawę podjęcia przez prezesa działań nadzorczych, w tym wydania decyzji o zwolnieniu biegłego z funkcji w oparciu o § 6 rozporządzenia w sprawie biegłych sądowych. Kontrola nad wykonywaniem uprawnień nadzorczych przez prezesów sądów okręgowych oraz rozpatrywanie odwołań od decyzji prezesów w przedmiocie odmowy ustanowienia biegłym i zwolnienia z funkcji biegłego sądowego należy do kompetencji Ministra Sprawiedliwości. Podkreślić jednak należy, że Minister Sprawiedliwości i prezesi sądów okręgowych sprawują nadzór jedynie nad działalnością administracyjną sądów. Nadzór ten nie może wkraczać w dziedzinę, w której sędziowie są niezawisli (art. 9b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych /Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm./). Z jego zakresu wyłączona zatem jest możliwość samodzielnego dokonywania merytorycznej oceny dowodów przeprowadzonych przez sąd.

Ponadto, pragnę wskazać, że każdy biegły przedstawiający fałszywą opinię mającą służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy podlega odpowiedzialności karnej na podstawie art. 233 § 4 Kodeksu karnego. Przesłstwo to zagrożone jest karą pozbawienia wolności do lat 3. Warto podkreślić także, iż zgodnie z art. 403 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania cywilnego i art. 540 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania karnego, oparcie orzeczenia sądu na fałszywej opinii biegłego stanowi podstawę wznowienia prawomocnie zakończonego postępowania.

Niezależnie od odpowiedzialności przewidzianej przepisami rozporządzenia w sprawie biegłych sądowych oraz odpowiedzialności przewidzianej przepisami prawa karnego, osoby wykonujące czynności biegłych, posiadające uprawnienia zawodowe nadane w trybie odrębnych przepisów (np. lekarze, osoby posiadające uprawnienia do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii, rzeczoznawcy majątkowi), podlegają reżimowi przepisów regulujących zasady wykonywania określonego zawodu.

Kwestia odpowiedzialności zawodowej osób posiadających uprawnienia do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii normuje ustawa – Prawo geodezyjne i kartograficzne. Zgodnie z art. 46 ustawy, w sprawach odpowiedzialności zawodowej orzeka Główny Geodeta Kraju na wniosek wojewódzkiego inspektora nadzoru geodezyjnego i kartograficznego. Podstawą pociągnięcia do odpowiedzialności jest stwierdzenie, że osoba posiadająca uprawnienia zawodowe ze swojej winy naruszyła przepis art. 42 ust. 3 ustawy. Przepis ten stanowi, że osoby wykonujące samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii obowiązane są wykonywać swoje zadania z należytą starannością, zgodnie z zasadami współczesnej wiedzy technicznej i obowiązującymi przepisami prawa.

Wydaje się, że w sytuacji, gdy opinia sporządzona przez biegłego z zakresu geodezji i kartografii nie została przyjęta przez sąd za podstawę rozstrzygnięcia, brak jest przeszkód prawnych do ewentualnego wszczęcia wobec autora opinii, posiadającego uprawnienia zawodowe do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii, postępowania w sprawie odpowiedzialności zawodowej, o ile przy wydawaniu opinii w sposób zawiniony naruszył on obowiązki wymienione w art. 42 ust. 3 prawa geodezyjnego i kartograficznego. Podkreślić należy, że sam fakt zakwestionowania przez sąd ekspertyzy nie musi oznaczać, iż zaistniały podstawy uzasadniające zastosowanie kar dyscyplinarnych wymienionych w art. 46 ust. 1 prawa geodezyjnego i kartograficznego. Sąd dokonuje bowiem oceny przedstawionej opinii zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, kierując się zasadami doświadczenia życiowego i logiki. Negatywna ocena ekspertyzy może wynikać np. z jej nieprzekonującego uzasadnienia czy nieczytelnego sformułowania wniosków. Nie musi zatem wiązać się z naruszeniem przez biegłego obowiązków określonych w prawie geodezyjnym i kartograficznym.

Pragnę ponadto wskazać, że nadzór nad Głównym Geodetą Kraju sprawuje, w myśl art. 6 ust. 2 prawa geodezyjnego i kartograficznego, minister właściwy do spraw

administracji publicznej. Ocena realizacji przez organy nadzoru geodezyjnego i kartograficznego przewidzianych ustawą uprawnień i obowiązków w odniesieniu do osób posiadających uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii należy zatem do kompetencji Ministra Administracji i Cyfryzacji.

Z wygnani potworne

Z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Michał Królikowski

Michał Królikowski
PODSEKRETARZ STANU